

**Riikliku pensionikindlustuse seaduse ja sellega seonduvalt teiste seaduste
muutmise seaduse eelnõu seletuskirja
Lisa 1**

MÄÄRUSE KAVAND

EELNÕU

Sotsiaalministri 31. detsembri 2001. a määruse nr 164 „Pensionikindlustuse kindlustusosaku ja kindlustusosa arvutamise juhend“ muutmine

Määrus kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 11 lõike 5 alusel.

§ 1. Sotsiaalministri 31. detsembri 2001. a määruses nr 164 „Pensionikindlustuse kindlustusosaku ja kindlustusosa arvutamise juhend“ muutmine

Sotsiaalministri 31. detsembri 2001. a määruses nr 164 „Pensionikindlustuse kindlustusosaku ja kindlustusosa arvutamise juhend“ tehakse järgmised muudatused:

MÄÄRUSE KAVAND

EELNÕU

Vabariigi Valitsuse 22. oktoobri 2015. a määruse nr 106 „Riikliku ühistranspordiregistri põhimäärus“ muutmine

Määrus kehtestatakse ühistranspordiseaduse § 73 lõike 3 alusel.

§ 1. Vabariigi Valitsuse 22. oktoobri 2015. a määruse nr 106 „Riikliku ühistranspordiregistri põhimäärus“ muutmine

Vabariigi Valitsuse 22. oktoobri 2015. a määruse nr 106 „Riikliku ühistranspordiregistri põhimäärus“ paragrahvi 6 lõike 7 punktis 7 asendatakse tekstiosa „pensionär 65. eluaastast“ tekstiosaga „pensionär, kes on jõudnud riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud vanaduspensioniiikka“.

MÄÄRUSE KAVAND

EELNÕU

Sotsiaalkaitseministri 12. detsembri 2016. a määruse nr 70 „Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhend“ muutmine

Määrus kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 39 alusel.

§ 1. Sotsiaalkaitseministri 12. detsembri 2016. a määruse nr 70 „Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhend“ muutmine

Sotsiaalkaitseministri 12. detsembri 2016. a määruses nr 70 „Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhend“ tehakse järgmised muudatused:

§ .....(1) Iga kalendriaasta 10.aprilliks võimaldatakse pensionikindlustatule isiku ühest tuvastamist võimaldava elektroonilise kanali kaudu juurdepääs alljärgnevatele andmetele eelmise kalendriaasta kohta:

- 1) tema sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa summa;
  - 2) sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summa;
  - 3) kindlustusosaku suurus;
  - 4) kindlustusosakute summa;
  - 5) solidaarosaku suurus;
  - 6) solidaarosa summa;
  - 7) pensionikindlustusstaaž;
  - 8) isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus.
- (2) Pensionikindlustatu taotlusel väljastatakse talle käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetega teatis.

... määrus nr .... „Pensionistaaži arvestamise kord“

Määrus kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 27 lõike 4 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määrus sätestab pensionistaaži arvestamise korra riiklike pensionide määramisel ja ümberarvutamisel.

(2) Pensionistaaži arvestust peetakse andmete alusel, mis pensionikindlustatu pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaaži kohta on kantud sotsiaalkaitse infosüsteemi.

§ 2. Pensioniõigusliku staaži arvestamine

(1) Pensioniõigusliku staaži arvestamise alusandmeteks on sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed riiklikule pensionile õigust andva tegevuse kohta kuni 31. detsembrini 1998. a.

(2) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatava tegevuse aega arvestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse §-des 28 ja 29 sätestatud korras päeva täpsusega.

(3) Pensioniõigusliku staaži tõendatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 27 lõike 3 alusel kehtestatud korras.

§ 3. Pensionikindlustusstaaži arvestamise alusandmed

Pensionikindlustusstaaži arvestamise alusandmeteks on sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed pensionikindlustatu poolt või tema eest makstud või arvestatud sotsiaalmaksu (edaspidi *isikustatud sotsiaalmaks*) ja selle pensionikindlustuse osa kohta.

§ 4. Isikustatud sotsiaalmaks

Isikustatud sotsiaalmaksuna võetakse arvesse:

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1–4 ja 6 sätestatud tasudelt makstava sotsiaalmaksu puhul – arvestatud sotsiaalmaks;

2) riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või loovisikute ja loomeliitude seaduse alusel tunnustatud loomeliidu poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõigetes 1–1² sätestatud erijuhtudel makstava sotsiaalmaksu puhul – arvestatud sotsiaalmaks;

3) füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 ja §-s 6¹ sätestatud juhtudel – makstud sotsiaalmaks, arvestades käesoleva määruse §-s 8 sätestatud.

§ 5. Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa

(1) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osana käsitatakse sotsiaalmaksu osa määrale 20 protsenti vastavat osa sotsiaalmaksust.

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osana võetakse arvesse:

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1–4 ja 6 sätestatud tasudelt makstava sotsiaalmaksu puhul – arvestatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa;

2) riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või loovisikute

ja loomeliitude seaduse alusel tunnustatud loomeliidu poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõike 1 punktides 1–3, 5, 7 ja 10 ning lõigetes 1¹ ja 1² sätestatud erijuhtudel makstava sotsiaalmaksu puhul – arvestatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa;

3) füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 ja §-s 6¹ sätestatud juhtudel – makstud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa, arvestades käesoleva määruse §-s 8 sätestatud.

§ 6. Isikustatud sotsiaalmaksu ja selle pensionikindlustuse osa summade kindlakstegemine

Isikustatud sotsiaalmaksu ja selle pensionikindlustuse osa summade kindlakstegemisel on aluseks Maksu- ja Tolliameti poolt sotsiaalkaitse infosüsteemile üleantud maksukohustuslaste registri andmed.

§ 7. Pensionikindlustusstaaži arvestamine

(1) Üks aasta pensionikindlustusstaaži arvestatakse pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt „Sotsiaalmaksuseadusele” makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vähemalt töötasu alammäära aastasummal.

(2) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võrreldakse pensionikindlustatu iga kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnepäevase töötasu alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.

(3) Isikule, kelle isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa on väiksem kui jaanuarikuu kaheteistkümnepäevase töötasu alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa, arvestatakse pensionikindlustusstaaži proportsionaalselt isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.

(4) Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või loovisikute ja loomeliitude seaduse alusel tunnustatud loomeliidu poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 ja füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6¹ alusel makstava sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega töötasu alammääralt.

(5) Pensionikindlustusstaaži arvestatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(6) Ühe kalendriaasta kohta arvestatakse kuni üks aasta pensionikindlustusstaaži.

§ 8. Füüsilisest isikust ettevõtja ja füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osaleva abikaasa pensionikindlustusstaaži arvestamine

(1) Füüsilisest isikust ettevõtja isikustatud sotsiaalmaksu ja selle pensionikindlustuse osa arvestamisel lähtutakse tema ettevõtlustulult tasumisele kuuluva sotsiaalmaksu kassapõhisest arvestusest.

(2) Füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osaleva abikaasa, kes on kantud „Maksukohustuslaste registrisse” füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osaleva abikaasana „Maksukorralduse seaduse” § 20² alusel (edaspidi *füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osalev abikaasa*), isikustatud sotsiaalmaksu ja selle pensionikindlustuse

osa arvestamisel lähtutakse füüsilisest isikust ettevõtja poolt tasumisele kuuluva sotsiaalmaksu kassapõhisest arvestusest.

(3) Kui füüsilisest isikust ettevõtja või füüsilisest isikust ettevõtja ettevõtte tegevuses osaleva abikaasa eest maksab sotsiaalmaksu ka tööandja, arvestatakse pensionikindlustusstaaži § 7 ning käesoleva paragrahvi lõigete 1 ja 2 alusel.

§ 9. Pensionikindlustusstaaži arvestamine aastate 1999, 2000 ja 2001 puhul

(1) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul arvestatakse üks aasta pensionikindlustusstaaži pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt „Sotsiaalmaksuseadusele” makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu vähemalt kuupalga alammäära aastasummalt.

(2) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võrreldakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel pensionikindlustatu iga kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääralt arvutatud sotsiaalmaksuga.

(3) Isikule, kelle isikustatud sotsiaalmaksu summa on väiksem kui vastava kalendriaasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu summa, arvestatakse kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul pensionikindlustusstaaži proportsionaalselt isikustatud sotsiaalmaksu summaga.

(4) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel riigi poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel makstavat sotsiaalmaksu arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu tasumisega kuupalga alammääralt.

§ 10. Pensionikindlustusstaaži kindlakstegemine

(1) Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete põhjal tehakse kindlaks pensionikindlustatu eelmisel kalendriaastal omandatud pensionikindlustusstaaž ja kogu pensionikindlustusstaaž üks kord aastas ja teatatakse need pensionikindlustatule iga aasta 1. juuliks.

(2) Pensioni taotlemisel tehakse pensionitaotleja pensionikindlustusstaaž kindlaks § 6 lõikes 1 nimetatud andmete alusel.

§ 11. Pensionistaaži arvutamine

(1) Pensionistaaži arvutamisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist. Ümardamata pensioniõiguslik staaž teisendatakse arvutamisel aastatena väljendatud kümnendmurruks täpsusega kolm kohta pärast koma.

(2) Pensionistaaži arvutamisel liidetakse pensionikindlustusstaaž ja pensioniõiguslik staaž, arvestades lõike 1 sätteid.

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2021. aastal.

Sotsiaalkaitseministri ..... määrus nr ..... „Vanaduspensioniea arvutamise kord“

Määrus kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 7 lõike 3 alusel

1. Reguleerimisala

Määrus reguleerib vanaduspensioniea arvutamist alates 2027. aastast sõltuvalt 65-aastaste inimeste oodatava eluea muutusest.

2. Andmed

(1) Arvutamise aluseks on Statistikaameti poolt iga-aastaselt avaldatav meeste ja naiste keskmine elada jäänud aastate arv vanuses 65 aastat (edaspidi 65-aastaste oodatav eluiga).

(2) Baasperiodiks on aastad 2018-2022.

(3) Lähteperiodiks on aastad $t-4$ kuni $t-8$, kus t on aasta, mille kohta vanaduspensioniega arvutatakse.

3. Vanaduspensioniea arvutamine

(1) Vanaduspensioniega sõltub 65-aastaste inimeste oodatava eluea muutusest lähteperiodil keskmiselt aastas võrreldes baasperiodiga.

(2) Baasperiodi keskmine 65-aastaste oodatav eluiga on aastate 2018-2022 aritmeetiline keskmine.

(3) Aasta t lähteperiodi keskmine 65-aastaste oodatav eluiga on aastale t eelneva kaheksanda kuni neljanda aasta aritmeetiline keskmine.

(4) Aastal t vanaduspensioniea arvutamiseks liidetakse 65-le aastale lähteperiodi keskmine 65-aastaste oodatav eluiga ning lahutatakse baasperiodi keskmine 65-aastaste oodatav eluiga järgmise valemi järgi:

$$Vanaduspensioniega_t = 65 + \frac{\sum_{t-8}^{t-4} 65\text{-aastaste oodatav eluiga}}{5} - \frac{\sum_{2018}^{2022} 65\text{-aastaste oodatav eluiga}}{5},$$

kus pensioniega t on pensioniega aastal t .

(3) Oodatava eluea muutuses olevad sajandikud (või komakohad) teisendatakse kuudeks.

(4) Pensioniega leitakse ühe kuu täpsusega.

(5) Kui arvutuste järgi tõuseb vanaduspensioniega rohkem kui kolm kuud aastas, tõuseb vanaduspensioniega 3 kuu võrra ning pensioniea tõusul arvestamata jäänud kuude võrra korrigeeritakse järgmiste aastate vanaduspensioniega.

§ 3. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2027. aastal.

Sotsiaalkaitseministri määrus ..... nr .... Riikliku vanaduspensioni vähendava ja suurendava kordaja arvutamise kord

Määrus kehtestatakse riikliku pensionikindlustuse seaduse § 11¹ lõike 4 alusel.

§ 1. Riikliku vanaduspensioni vähendamise või suurendamise arvutamine

(1) Riikliku vanaduspensioni vähendatakse või suurendatakse sõltuvalt vanaduspensionile minemise ajast, Statistikaameti suremustabelist ja intressimäärast.

(2) Vanaduspensioni vähendavat kordajat rakendatakse pensionile juhul kui pensionile minnakse enne riikliku pensionikindlustuse seaduses (edaspidi *seaduses*) sätestatud pensioniiga. Pensioni vähendav kordaja arvutatakse järgmise valemi järgi:

$$n = \frac{\sum_{k=x-t}^{\omega-x-1} {}_k p_t \times v_k^k}{\sum_{k=0}^{\omega-x-1} {}_k p_t \times v_k^k}, \text{ kus}$$

t – pensionäri vanus kuudes hetkel, mil algavad pensioni väljamaksed;

x – riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud pensioniiga kuudes;

ω – suremustabelites kasutatav maksimaalne vanus kuudes;

$v_k = \frac{1}{1+i_k}$, diskonteerimiskordaja, kus i_k on kuu baasile viidud intressimäär kestusele k kuud;

$${}_k p_t = \prod_{z=t}^{t+k-1} (1 - q_z) - \text{tõenäosus, et isik, kes on vanuses } t \text{ kuud, elab vanuseni } t+k$$

kuud,

q_z – tõenäosus, et z kuu vanune isik sureb ühe kuu jooksul.

(3) Vanaduspensioni suurendavat kordajat rakendatakse pensionile juhul kui pensionile minnakse pärast seaduses sätestatud pensioniiga või kui pensioni maksmine peatatakse ja makseid jätkatakse seaduse § .. kohaselt. Pensioni suurendav kordaja arvutatakse järgmise valemi järgi:

$$m = \frac{\sum_{k=0}^{\omega-x-1} {}_k p_x \times v_k^k}{\sum_{k=t-x}^{\omega-x-1} {}_k p_x \times v_k^k}, \text{ kus}$$

t – pensionäri vanus kuudes hetkel, mil algavad pensioni väljamaksed (sh maksete jätkamisel peale peatamist);

x – pensioni edasilükkamise korral riikliku pensionikindlustuse seaduses sätestatud pensioniiga kuudes, pensioni maksmise peatamise korral pensionäri vanus kuudes pensioni

peatamise hetkel;

ω – suremustabelites kasutatav maksimaalne vanus kuudes;

$v_k = \frac{1}{1+i_k}$, diskonteerimiskordaja, kus i_k on kuu baasile viidud intressimäär kestusele k kuud;

${}_k p_x = \prod_{z=x}^{x+k-1} (1 - q_z)$ – tõenäosus, et isik, kes on vanuses x kuud, elab vanuseni $x+k$

kuud,

q_z – tõenäosus, et z kuu vanune isik sureb ühe kuu jooksul.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 kasutatakse intressimäärana Euroopa Keskpanga poolt avaldatud europiirkonna riikide keskvalitsuste võlaväärtpaberite hetkeväärtuste tulukõveral esitatud intressimäärasid ja suremustabelina Statistikaameti poolt avaldatud andmeid.

(5) Pensioni suurendav ja vähendav kordaja leitakse pensioni taotlemise kuupäeva seisuga.

§ 2. Määruse jõustumine